

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

**ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ЕКОНОМІКА»**

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – Третій (освітньо-науковий)

СТУПІНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ – Доктор філософії

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ – 051 Економіка

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ – 05 Соціальні та поведінкові науки

ОСВІТНЯ КВАЛІФІКАЦІЯ – Доктор філософії з економіки

**ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Державного біотехнологічного
університету
протокол №__ від «__» _____ 2024р.)
та вводиться в дію з «01» вересня
2024р.**

В.о. ректора

_____ /**Андрій Кудряшов**/

Харків – 2024

ПЕРЕДМОВА

Акредитована Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти

Строк дії сертифіката про акредитацію освітньої програми 01.07.2027 № 2867

Освітньо-наукова програма за спеціальністю «Економіка» підготовки здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти – доктора філософії, що реалізується в Державному біотехнологічному університеті, являє собою нормативний документ, розроблений на основі Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про наукову і науково-технічну діяльність», Закону України «Про наукову і науково-технічну експертизу», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», Постанови Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій», Постанови КМУ від 21 жовтня 2020 р. № 979 «Про внесення змін до постанов КМУ від 27 липня 2016 р. № 567 і від 6 березня 2019 р. № 167», Постанови КМУ від 19 травня 2023 р. № 502 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів», Постанови КМУ «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» від 12 січня 2022 р. № 44 та затверджена у встановленому порядку.

РОЗРОБЛЕНО ПРОЄКТНОЮ ГРУПОЮ У СКЛАДІ:

Шибасва Наталія Володимирівна – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри глобальної економіки, керівник групи забезпечення (гарант освітньо-наукової програми);

Онегіна Вікторія Михайлівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри глобальної економіки;

Гросул Вікторія Анатоліївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та бізнесу;

Ломовських Людмила Олександрівна – доктор економічних наук, професор, професор кафедри глобальної економіки;

Антощенкова Віталіна Володимирівна – доктор економічних наук, доцент, доцент кафедри глобальної економіки;

Бабан Тетяна Олександрівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри глобальної економіки;

Должикова Ірина Сергіївна – здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 051 Економіка.

Рецензії-відгуки зовнішніх стейкхолдерів:

Шкодiна I.B. – доктор економічних наук, професор кафедри міжнародного бізнесу та економічної теорії Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна;

Самойлик Ю.В. – доктор економічних наук, професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Полтавської державної аграрної академії;

Анісімова О.В. – кандидат економічних наук, заступник директора з економічних питань та інноваційної діяльності Національного наукового центру «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського», кандидат економічних наук;

Єршова О.О. – кандидат економічних наук, генеральний директор ТОВ «ГлоріПак».

1. Профіль освітньо-наукової програми «Економіка»

1 – Загальна інформація	
Повна назва ЗВО та структурного підрозділу	Державний біотехнологічний університет Факультет економічних відносин та фінансів Кафедра глобальної економіки Кафедра економіки та бізнесу
Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий рівень)
Ступінь вищої освіти	Ступінь – доктор філософії
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Обмеження щодо форм навчання	Без обмежень
Освітня кваліфікація	Доктор філософії з економіки
Кваліфікація в дипломі	Ступінь вищої освіти – доктор філософії Спеціальність – 051 Економіка
Опис предметної області	<p>Об'єкт діяльності: теорія, методологія наукового дослідження, феномени, явища і проблеми сучасних економічних процесів та систем.</p> <p>Цілі навчання: підготовка фахівців вищої кваліфікації з економіки, здатних розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: концептуальні засади дослідження та розв'язання актуальних завдань у сфері економіки, що створюють підґрунтя для формування інноваційних рішень теоретичного та прикладного спрямування.</p> <p>Методи, методики та технології: загальнонаукові та спеціальні методи, методики та технології, застосування яких уможливило виконання оригінального наукового дослідження у сфері економіки, результати якого мають наукову новизну, теоретичну та практичну цінність.</p> <p>Інструментарій та обладнання: інформаційно-комунікаційні системи, пакети прикладних програм, прилади та обладнання, необхідні для виконання наукових досліджень та забезпечення використання інноваційних технологій у науково-педагогічній діяльності.</p>
Академічні права випускників	Доктор філософії (PhD) може підвищувати кваліфікацію, отримувати науковий ступінь доктора наук
Рівень з НРК Цикл/рівень	НРК України – 8 рівень FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-наукова програма «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Тип кваліфікаційної роботи та обсяг освітньої програми	Диплом PhD, 60 кредитів ECTS освітньої складової та 180 кредитів – наукової, термін навчання 4 роки
Передумови	Умови вступу визначаються «Правилами прийому до Державного біотехнологічного університету». Наявність

	ступеня магістра або рівня спеціаліста (в т.ч. – за іншою спеціальністю)	
Мова(и) викладання	Українська	
Термін дії освітньої програми	До повного завершення періоду навчання або наступного оновлення програми	
Інтернет-адреса постійного розміщення освітньої програми	https://biotechuniv.edu.ua/	
А	Мета програми	
	<p>Підготовка висококваліфікованих науковців і науково-педагогічних кадрів у галузі знань соціальних та поведінкових наук за спеціальністю економіка, шляхом формування і розвитку у здобувачів компетентностей, необхідних для оволодіння основними знаннями, вміннями та навичками виконання досліджень з економіки, що забезпечують отримання нових наукових результатів, а також підготовку та захист дисертацій; забезпечення елітної освіти, що створює умови для творчого розвитку, освітньої мобільності та міжнародного визнання; формування інноваційного наукового простору для забезпечення розкриття потенціалу, можливостей самореалізації та професійного розвитку; забезпечення високих вимог ринку праці фахівцями нової формації, здатних працювати в умовах глобалізаційних змін; підготовка інтелектуальних ресурсів, здатних вирішувати державні, європейські та світові проблеми.</p>	
В	Характеристика програми	
1	Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	05 – Соціальні та поведінкові науки 051 – Економіка
2	Фокус програми: загальний/ спеціальний	<p>Третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти за Законом України «Про вищу освіту», восьмий кваліфікаційний рівень Національної рамки кваліфікацій.</p> <p>Загальний: Розроблення концептуальних теоретичних і методологічних основ формування, розвитку та функціонування соціально-економічних систем мікро- та макrorівня. Розроблення теоретичних і практичних засад побудови раціональних організаційно-економічних механізмів функціонування соціально-економічних систем. Визначення та обґрунтування закономірностей функціонування й розвитку соціально-економічних систем, сучасних тенденцій, векторів та траєкторії їх майбутнього розвитку. Розроблення методичного інструментарію дослідження сучасних соціально-економічних систем. Розроблення концептуальних, теоретичних і методологічних основ застосування організаційно-економічних заходів, спрямованих на підвищення ефективності та конкурентоспроможності національної економіки, суб'єктів господарювання та їх продукції, гармонійності економічного розвитку.</p>

		<p>Спеціальний: Дослідження закономірностей і розроблення наукових засад, методів і підходів щодо:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування концептуальних засад підвищення економічної ефективності діяльності агропромислових товаровиробників різних масштабів, форм та галузевих напрямів; - закономірностей формування та ефективності реалізації економічного потенціалу аграрних підприємств; - архітектоніки економічних механізмів регулювання та інтеграції; - процесів підвищення економічної стійкості суб'єктів економічних відносин в аграрній сфері; - економіки змін та розвитку підприємств, організацій та інституціональних утворень; - економік інноваційного розвитку аграрного сектору; - державного регулювання аграрного сектору.
3	Орієнтація програми	Освітня, дослідницька та прикладна. Наукові дослідження з новими та удосконаленими, практично спрямованими і цінними теоретичними і методичними результатами
4	Особливості програми	<p>Освітня складова програми. Програма реалізується у невеликих групах дослідників.</p> <p>Програма передбачає 45 кредити ЄКТС для обов'язкових навчальних дисциплін, 15 кредитів ЄКТС вибіркової дисципліни. Чотири кредити займає педагогічна практика.</p> <p>Наукова складова програми. Наукова частина освітньо-наукової програми передбачає здійснення власних наукових досліджень аспіранта під керівництвом одного або двох наукових керівників з відповідним оформленням одержаних результатів у вигляді дисертації. Обсяг цієї складової оформляється окремо у вигляді індивідуального плану наукової роботи аспіранта, є складовою частиною навчального плану та складає 180 кредитів ЄКТС.</p> <p>Особливістю наукової частини освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії зі спеціальності 051 Економіка є поглиблене дослідження економіки агропродовольчого сектору, також те, що окремі частини власних наукових досліджень аспіранти зможуть виконувати під час практичних занять з дисциплін професійної підготовки</p>
С	Працевлаштування та продовження освіти	
1	Працевлаштування	<p>Дослідницька та викладацька діяльність у сфері економіки.</p> <p>Аналітична, планова та управлінська діяльність у сфері економіки суб'єктів господарювання та в органах державного управління.</p> <p>Посади згідно класифікатора професій України. Асистент, викладач, старший викладач, доцент, професор, молодший науковий співробітник, науковий співробітник, старший науковий співробітник, провідний науковий</p>

		<p>співробітник, головний науковий співробітник, завідувач лабораторії (науково-дослідної), директор (керівник) малого підприємства (фірми), головний економіст, директор (начальник) організації (дослідної, конструкторської, проектної), директор (начальник) професійного навчально-виховного закладу (професійно-технічного училища, професійного училища і т. ін.), директор (начальник, інший керівник) підприємства, директор (ректор, начальник) вищого навчального закладу (технікуму, коледжу, інституту, академії, університету і т. ін.), директор курсів підвищення кваліфікації, директор науково-дослідного інституту, директор центру підвищення кваліфікації, завідувач (начальник) відділу (науково-дослідного, планово-економічного, проектного відділу та ін.), завідувач відділення у коледжі.</p> <p>Місце працевлаштування.</p> <p>Установи, підпорядковані МОН України, іншим центральним органам виконавчої влади, заклади вищої освіти, науково-дослідні установи, обласні та районні державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, сільськогосподарські та інші підприємства різних форм власності.</p>
2	Продовження освіти	<p>Навчання для розвитку та самовдосконалення у науковій та професійній сферах діяльності, а також інших споріднених галузях наукових знань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - продовження навчання на науковому рівні (доктор наук); - освітні програми, дослідницькі гранти та стипендії (у тому числі й закордоном), що містять додаткові освітні компоненти
D	Стиль та методика навчання	
1	Підходи до викладання та навчання	<p>Проблемно-орієнтоване, інтерактивне навчання та самонавчання, навчання через педагогічну практику. Використання форм очного, заочного, дистанційного та самостійного вивчення освітніх компонентів. Набуття теоретичних знань під час традиційних (лекції, практичні та семінарські заняття) та інших форм викладання (тренінги, лекції провідних науковців та виробничників, заняття-екскурсії, вебінари тощо). Оволодіння комплексними практичними навичками під час педагогічної практики на базі кафедр провідних ЗВО України та науково-дослідних установ, під час участі у наукових заходах та академічної мобільності. Самостійне навчання на основі використання професійної навчально-методичної літератури, розробленої співробітниками Державного біотехнологічного університету (далі – ДБТУ); можливостей дистанційної платформи MOODLE; інституційного репозиторію; безкоштовних інформаційних ресурсів Наукової бібліотеки ДБТУ, зокрема аналіз літературних джерел, індексованих у міжнародних наукометричних базах Scopus/Web of Science.</p>

		<p>Підхід до викладання та навчання передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - впровадження активних методів навчання, що забезпечують особистісно-зорієнтований підхід і розвиток мислення у аспірантів (здобувачів); - тісну співпрацю аспірантів (здобувачів) зі своїми науковими керівниками; - підтримку та консультування аспірантів (здобувачів) з боку науково-педагогічних та наукових працівників університету і галузевих науково-дослідних інститутів, у тому числі забезпечуючи доступ до актуальної інформації; - залучення до консультування аспірантів (здобувачів) визнаних фахівців-практиків; - інформаційну підтримку щодо участі аспірантів (здобувачів) у конкурсах на одержання наукових стипендій, премій, грантів (у тому числі у міжнародних); - надання можливості аспірантам (здобувачам) приймати участь у підготовці наукових проектів на конкурси Міністерства освіти і науки України та інших країн; - безпосередню участь у виконанні бюджетних та ініціативних науково-дослідних робіт
2	Система оцінювання	<p>Освітня частина програми. Система оцінювання знань за дисциплінами освітньо-наукової програми складається з поточного та підсумкового контролю.</p> <p><i>Поточний контроль</i> знань аспірантів проводиться в усній та письмовій формах (опитування за результатами опрацьованого матеріалу).</p> <p><i>Підсумковий контроль</i> знань у вигляді екзамену/заліку проводиться у письмовій формі, з подальшою співбесідою.</p> <p>Наукова частина програми. Оцінювання наукової діяльності аспірантів (здобувачів) здійснюється на основі кількісних та якісних показників, що характеризують підготовку наукових публікацій, участь у конференціях, підготовку окремих частин дисертації відповідно до затвердженого індивідуального плану наукової роботи аспіранта (здобувача). Звіти аспірантів (здобувачів), за результатами виконання індивідуального плану, щорічно затверджуються на засіданні кафедр та вченій раді факультету з рекомендацією продовження (або припинення) навчання в аспірантурі.</p>
3	Форма контролю успішності навчання аспіранта (здобувача)	<p>Освітня частина програми. Підсумковий контроль успішності навчання аспіранта (здобувача) проводиться у формі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - екзаменів – за результатами вивчення дисциплін освітньої програми, за якими передбачено складання екзамену навчальним планом; - заліків – за результатами вивчення інших дисциплін, що передбачені навчальним планом. <p>Наукова частина програми. Кінцевим результатом навчання аспіранта (здобувача) є належним чином оформлений, за результатами наукових досліджень, рукопис дисертації, її публічний захист та присудження йому наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 – економіка.</p>

Е	Програмні компетенції	
1	Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.
2	Загальні компетентності	<p>ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.</p> <p>ЗК04. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p> <p>ЗК05. Здатність розв'язувати комплексні проблеми економіки на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.</p>
3	Спеціальні (фахові) компетентності	<p>СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.</p> <p>СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.</p> <p>СК03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.</p> <p>СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти та у реальному секторі економіки.</p> <p>СК05. Здатність виявляти, поглиблено аналізувати та вирішувати проблеми дослідницького характеру у сфері економіки з врахуванням економічних ризиків та можливих соціально-економічних наслідків, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень, у тому числі з питань європейської та євроатлантичної інтеграції.</p> <p>СК06. Здатність обґрунтовувати та готувати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей.</p> <p>СК07. Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні наукові проекти в економіці та дотичні до неї міждисциплінарні підходи, проявляти лідерство та відповідальність при їх реалізації; комерціалізувати результати наукових досліджень та забезпечувати дотримання прав інтелектуальної власності.</p> <p>СК08. Здатність поглиблено досліджувати економічні проблеми та самостійно продукувати і вирішувати економічні завдання, пов'язані з функціонуванням і розвитком агропродовольчого сектора в умовах глобального середовища.</p>

Г	Програмні результати навчання
	<p>РН01. Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.</p> <p>РН02. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації.</p> <p>РН03. Розробляти та досліджувати фундаментальні та прикладні моделі соціально-економічних процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у економіці та дотичних міждисциплінарних напрямках.</p> <p>РН04. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.</p> <p>РН05. Пропонувати нові рішення, розробляти та наукові проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі і фундаментальні та прикладні проблеми економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів; забезпечувати комерціалізацію результатів наукових досліджень та дотримання прав інтелектуальної власності.</p> <p>РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.</p> <p>РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.</p> <p>РН08. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження у сфері економіки та з дотичних міждисциплінарних напрямів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p> <p>РН09. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.</p> <p>РН10. Використовувати сучасний інструментарій економічної науки, інноваційні рішення у процесі дослідження і виявлення закономірностей та проблем функціонування й розвитку агропродовольчого сектора.</p>
К	Ресурсне забезпечення реалізації програми
	<p>Кадрове забезпечення. Висококваліфікований професорсько-викладацький склад, який включає докторів та кандидатів наук, професорів та доцентів із високим рівнем професійної викладацької майстерності.</p> <p>Викладачі постійно проходять підвищення кваліфікації на базі провідних ЗВО, наукових установ, підприємств та професійних громадських організацій. Низка викладачів мають сертифікати знання іноземної мови на рівні B2 та пройшли міжнародні стажування і підвищення кваліфікації у країнах ЄС</p> <p>Гарант та науково-педагогічний склад, що забезпечує реалізацію ОНП, відповідають вимогам, визначеним Ліцензійними умовами провадження освітньої</p>

	діяльності закладів вищої освіти.
	Матеріально-технічне забезпечення: Реалізація ОПП забезпечуються використанням навчальних корпусів; тематичних кабінетів, мультимедійних аудиторій; наявного безкоштовного доступу до мережі Інтернет через WI-FI. Соціально-побутова сфера представлена гуртожитками; студентською їдальнею; амбулаторією; спортивними та тренажерними залами; актовю залом та іншими інфраструктурними об'єктами.
	Інформаційне та навчально-методичне забезпечення реалізується через вільний доступ до мережі Інтернет; використання офіційного вебсайту (https://biotechuniv.edu.ua); офіційних сторінок кафедр, відділу докторантури та аспірантури на офіційному вебсайті та у соціальних мережах; інформаційних ресурсів Наукової бібліотеки ДБТУ (http://btu.kharkov.ua/nauka/naukova-biblioteka/), зокрема інституційного репозиторію із наповненням матеріалів чотирьох репозиторіїв (Open Archive KhNTUA, irHDUNT, eKhNAUIR, repoHDZVA) та безкоштовного доступу до наукометричних баз Scopus та Web of Science; інформаційних пакетів освітнього процесу (які включають ОНП, навчальні плани, графіки навчального процесу, робочі програми навчальних дисциплін, методичні матеріали до вивчення дисциплін, проходження педагогічної практики тощо).
L	Академічна мобільність
	Національна кредитна мобільність. На загальних підставах в межах України
	Міжнародна кредитна мобільність. У рамках міжнародних програм та на основі договорів між Державним біотехнологічним університетом та закладами вищої освіти та науковими установами країн-партнерів.
	Навчання іноземних здобувачів вищої освіти Навчання на загальних підставах за умови успішного завершення підготовки до вступу та володіння українською мовою на достатньому рівні не нижче B1.

2. Перелік компонент освітньо-наукової програми «Економіка»

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
ОСВІТНЯ СКЛАДОВА			
1. Обов'язкові компоненти ОНП			
1.1. Компоненти загальної підготовки			
ОКЗ 1	Філософія науки	4	екзамен
ОКЗ 2	Наукова іноземна мова	8	екзамен
ОКЗ 3	Педагогіка вищої школи	3	залік
ОКЗ 4	Академічна доброчесність та етика наукового пошуку	3	екзамен
ОКЗ 5	Українська мова наукового спілкування	3	залік
ОКЗ 6	Методологія та організація наукової діяльності	4	залік
Разом по п.п. 1.1		25 кредитів	
1.2. Компоненти професійної підготовки			
ОКПП 1	Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях з економіки	4	екзамен
ОКПП 2	Сучасні економічні теорії	5	екзамен
ОКПП 3	Економіка та управління розвитком соціально-економічних систем	4	екзамен
ОКПП 4	Проблеми економіки в умовах глобалізації	3	залік
Разом по п.п. 1.2		15 кредитів	
Компонент практичної підготовки ОНП			
ОКПП 5	Педагогічна практика	4	залік
Загальний обсяг компонент практичної підготовки:		4 кредити	
Обсяг обов'язкових компонент, кредити(%)		45 (75%)	
Вибіркові компоненти ОНП*			
Вибіркові дисципліни		15,0	залік
Загальний обсяг вибіркових компонент, кредити(%)		15 (25%)	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ СКЛАДОВОЇ ОНП		60	
НАУКОВА СКЛАДОВА			
Підготовка кваліфікаційної роботи (дисертації)		180	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ НАУКОВОЇ СКЛАДОВОЇ ОНП		180	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОНП		240	

* У навчальних планах підготовки фахівців третього (освітньо-наукового) рівня обсяг дисциплін за вибором здобувача відповідає межах 25-50% кредитів ECTS від загального обсягу ОНП та вивчаються на 2 курсі. Перелік дисциплін що належать до вибіркової складової формується з урахуванням потреб професійної підготовки та індивідуальних наукових інтересів здобувача в рамках тематики наукових шкіл університету групою фахівців.

Перелік навчальних дисциплін представлений в каталозі вибіркових дисциплін за відповідним рівнем на офіційному сайті університету. Здобувачі мають право вільно обирати п'ять навчальних дисциплін в межах запропонованого переліку.

**Структурно-логічна схема освітньо-наукової програми
Економіка**

1 рік навчання		2 рік навчання		3 рік навчання		4 рік навчання	
1	2	3	4	5	6	7	8
ОКЗ 1	ОКЗ 5	ОКПП 1	ОКПП 4	ОКПП 5	НС	НС	НС
ОКЗ 2		ОКПП 3	ВК 3	НС	НС	НС	НС
ОКЗ 3	ОКЗ 6	ВК 1	ВК 4	НС	НС	НС	НС
ОКЗ 4	ОКПП 2	ВК 2	ВК 5	НС	НС	НС	НС
НС	НС	НС	НС	НС	НС	НС	НС
НС	НС	НС	НС	НС	НС	НС	НС
НС	НС	НС	НС	НС	НС	НС	НС
НС	НС	НС	НС	НС	НС	НС	НС

**Виконання складових індивідуального плану здобувача з
підготовки дисертаційної роботи на здобуття ступеня**

доктора філософії

ОК – Обов’язкові компоненти

ВК – Вибіркові компоненти

НС – Наукова складова (підготовка кваліфікаційної роботи (дисертації))

3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньо-наукової програми «Економіка» спеціальності 051 «Економіка» проводиться на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації за спеціальністю та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня доктора філософії зі спеціальності «Економіка». Атестація здійснюється відкрито і публічно.

<p>Форми атестації здобувачів вищої освіти</p>	<p>Атестація здобувачів освітнього ступеня доктора філософії здійснюється у формі публічного захисту дисертації.</p> <p>Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану, що підтверджується академічною довідкою про виконання освітньо-наукової програми.</p>
<p>Вимоги до заключної кваліфікаційної роботи (за наявності)</p>	<p>Дисертація на здобуття ступеня доктора філософії є самостійним розгорнутим дослідженням, що пропонує розв'язання комплексної проблеми в сфері фундаментальної економічної науки або на її межі з іншими галузями знань, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.</p> <p>Дисертаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації.</p> <p>Дисертаційна робота має бути розміщена на сайті закладу вищої освіти (наукової установи).</p> <p>Дисертаційна робота має відповідати іншим вимогам, встановлених законодавством.</p> <p>Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником (або консенсусним рішенням двох керівників).</p>

4. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Визначаються відповідно до Європейських стандартів та рекомендацій щодо забезпечення якості вищої освіти (ESG) та Закону України «Про вищу освіту».

Принципи забезпечення якості освіти:

- відповідальність за якість вищої освіти, дотримання академічної доброчесності;
- забезпечення якості відповідає різноманітності систем вищої освіти, закладів вищої освіти, програм і студентів;
- забезпечення якості сприяє розвитку культури якості;
- забезпечення якості враховує потреби та очікування стейкхолдерів.

Процедурами забезпечення якості освіти є:

- постійна робота робочої групи з освітньої програми над її вдосконаленням та врахування інтересів стейкхолдерів;
- оприлюднення об'єктивної неупередженої інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;
- організація постійного підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників;
- формування необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів;
- забезпечення умов для реалізації вільної траєкторії студента;
- створення та функціонування інформаційних систем для ефективного управління якістю освітнього процесу;
- розроблення політик щодо ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях здобувачів вищої освіти.

Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм

1. Механізм розробки та затвердження освітніх програм регулюється «Положенням освітні програми Державного біотехнологічного університету».
2. Перегляд освітніх програм відбувається за результатами їхнього моніторингу.
3. Критерії, за якими відбувається перегляд освітніх програм, формулюються як у результаті зворотного зв'язку із науково-педагогічними працівниками, здобувачами вищої освіти, випускниками і роботодавцями, так і внаслідок прогнозування розвитку галузі та потреб суспільства.
4. Відповідальні за впровадження та виконання освітніх програм: випускова кафедра, науково-методична та вчена ради факультету, навчальний відділ, вчена рада університету.

Щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти

1. Оцінювання якості знань здобувачів вищої освіти здійснюється відповідно до «Положення про проведення поточного та семестрового контролю навчання студентів».
2. Критерії оцінювання є обов'язковою складовою навчальної програми дисципліни. На початку семестру науково-педагогічний працівник, який викладає теоретичну частину дисципліни, повинен ознайомити студентів зі змістом, структурою, формою екзаменаційної (залікової) роботи та прикладами завдань попередніх років, а також із системою і критеріями її оцінювання.
3. Для врахування думки студентів щодо якості та об'єктивності системи оцінювання проводяться щорічні анонімні опитування (анкетування) студентів і випускників, а також моніторинг оцінювання ступеня задоволення здобувачів вищої освіти.
4. Результати оцінювання здобувачів вищої освіти обговорюються на засіданні вченої ради та оприлюднюються на офіційному вебсайті університету

5. Відповідальні за впровадження та виконання: дирекція, навчальний відділ, студентська рада, науково-методична рада, центр менеджменту якості університету.

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників регулюється Положенням про підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічних працівників, аспірантів і співробітників структурних підрозділів університету та здійснюється на договірній основі у відповідності до діючої нормативної бази та базується на принципах:

- обов'язковості та періодичності проходження підвищення кваліфікації;
- прозорості процедур організації стажування та підвищення кваліфікації;
- моніторингу відповідності змісту програм підвищення кваліфікації задачам професійної діяльності;
- впровадження результатів підвищення кваліфікації чи стажування в наукову та педагогічну діяльність.

Наявність необхідних ресурсів для організації освітнього процесу

Заклад вищої освіти забезпечує освітній процес необхідними та доступними для здобувачів вищої освіти ресурсами (кадровими, методичними, матеріальними, інформаційними та ін.) При плануванні, розподілі та наданні навчальних ресурсів і забезпеченні підтримки здобувачів вищої освіти враховуються потреби наявного студентського контингенту відповідно до форм навчання. Внутрішнє забезпечення якості освіти гарантує, що всі необхідні ресурси відповідають цілям навчання, є загальнодоступними, а студенти поінформовані про їх наявність та можуть їх використовувати у навчанні.

Для самостійної роботи студентів запроваджено електронний ресурс Moodle, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін. Забезпеченість навчально-методичними матеріалами електронного ресурсу Moodle для кожної навчальної дисципліни становить понад 70%, що відповідає встановленим нормативам.

Наявність інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом

Ефективному управлінню якістю освітньої діяльності в університеті сприяє автоматизована система управління, яка забезпечує: єдиний механізм у роботі з документами, унеможлиблює їх дублювання, допомагає ефективно здійснювати їх пошук, володіючи мінімальною інформацією про них, надає можливість паралельного виконання операцій, що дозволяє скоротити час руху документів і підвищити оперативність їх виконання.

Публічність інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації

Достовірна, об'єктивна, актуальна та легкодоступна інформація про навчальний процес за спеціальністю 051 Економіка публікується на офіційному вебсайті ДБТУ, включаючи освітні програми з висвітленням критеріїв відбору на навчання, запланованих результатів навчання за цими програмами, кваліфікації, а також зміст освітніх компонентів.

Запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників вищих навчальних закладів і здобувачів вищої освіти

Система забезпечення академічної доброчесності учасниками освітнього процесу в ДБТУ, базується на моральних нормах, правилах етичної поведінки та принципах академічної доброчесності:

- сприяння становленню та розвитку партнерських відносин між учасниками освітнього процесу;
- сприяння формуванню та поширенню позитивного іміджу університету;
- збереження та примноження традицій університету, підвищення його престижу власними досягненнями;
- виявлення толерантності та поваги до релігії, культури, звичаїв та традицій учасників освітнього процесу всіх національностей;
- допомоги учасникам освітнього процесу, що опинились в складних життєвих обставинах та ін.
- забезпечення дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу досягається шляхом функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.

Перевірка наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних робіт на наявність академічного плагіату має на меті запобігання поширенню плагіату в письмових роботах, розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань, активізації самостійності і індивідуальності при створенні авторського твору та відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування.

Учасники освітнього процесу несуть адміністративну та дисциплінарну відповідальність за недоброчесну поведінку.

5. Матриці відповідності

5.1. Матриця відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК

Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономія та відповідальність
Перелік компетентностей	ЗН1 Теоретичні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності.	УМ1 Спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики.	К1 Вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством загалом.	АВ1 Демонстрація значної авторитетності, інноваційність, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності.
		УМ2 Започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.	К2 Використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях.	АВ2 Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення.
		УМ3 Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей.		
Загальні компетентності				
ЗК01	ЗН1	УМ1 УМ3	К1 К2	АВ2
ЗК02		УМ1 УМ2	К1 К2	АВ1
ЗК03	ЗН1	УМ2 УМ3	К2	АВ1 АВ2
ЗК04		УМ1 УМ3	К1	АВ1
ЗК05		УМ1 УМ3	К2	АВ1 АВ2
Спеціальні (фахові) компетентності				
СК01	ЗН1	УМ1 УМ3	К1	АВ1
СК02			К1 К2	
СК03		УМ1	К2	АВ2
СК04	ЗН1	УМ2		АВ1
СК05		УМ2 УМ3	К2	АВ2
СК06		УМ2		АВ1
СК07	ЗН1	УМ2 УМ3	К1 К2	АВ1
СК08	ЗН1	УМ1 УМ3	К1 К2	АВ1 АВ2

5.3. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) обов'язковими компонентами освітньої програми

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	ПРН 1	ПРН 2	ПРН 3	ПРН 4	ПРН 5	ПРН 6	ПРН 7	ПРН 8	ПРН 9	ПРН 10
ОКЗ 1	Філософія науки	+	+			+					
ОКЗ 2	Наукова іноземна мова		+				+	+			+
ОКЗ 3	Педагогіка вищої школи				+		+	+			
ОКЗ 4	Академічна доброчесність та етика наукового пошуку	+		+			+	+			
ОКЗ 5	Українська мова наукового спілкування						+	+			
ОКЗ 6	Методологія та організація наукової діяльності	+	+		+	+	+		+	+	+
ОКПП 1	Математичні методи, моделі та інформаційні технології у наукових дослідженнях з економіки		+	+	+				+	+	
ОКПП 2	Сучасні економічні теорії	+	+	+							
ОКПП 3	Економіка та управління розвитком соціально-економічних систем	+	+	+					+	+	+
ОКПП 4	Проблеми економіки в умовах глобалізації	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ОКПП 5	Педагогічна практика				+		+	+			

Гарант освітньо-наукової програми, д.е.н.,
доцент кафедри глобальної економіки

Н. ШИБАСВА

7. Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-наукова програма

1. Стандарт вищої освіти України для третього (освітньо-наукового) рівня галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» затверджений Наказом МОН України 10 травня 2022 р. № 424. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2022/05/10/051-Ekonom.dokt.fil.424-16.09.2022.pdf>
2. Закон України «Про вищу освіту» в редакції від 05.02.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> .
3. Закон «Про освіту» в редакції від 01.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> .
4. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» в редакції від 21.03.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text> .
5. Постанова Кабінету Міністрів від 29.04.2015 № 266 «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-%D0%BF#Text> .
6. Наказ МОН від 19.02.2015 № 166 «Деякі питання оприлюднення інформації про діяльність вищих навчальних закладів». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0166729-15#Text> .
7. Наказ МОН від 06.11.2015 № 1151 «Про особливості запровадження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 29 квітня 2015 року № 266». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1460-15#Text> .
8. Національний класифікатор України: «Класифікація видів економічної діяльності» ДК 009: 2010. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 в редакції від 18.08.2020 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/va327609-10#Text> .
10. Лист Міністерства освіти і науки України від 28.04.2017 р. № 1/9-239
11. URL: <https://udhtu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/11/List-MON-1-9-239-vid-28-04-2017-zrazok-OP-bakalavr.pdf>
12. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-p>
13. Національна рамка кваліфікацій зі змінами від 25.06.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/519-2020-%D0%BF#n2> .
14. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах) від 23 березня 2016 р. № 261 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text>

15. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» від 23 березня 2016 р. № 261 із змінами (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 03.04.2019 № 283)

16. Постанова Кабінету Міністрів України від 24.03.2021 р. № 365 «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 30.12.2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності».

URL:

https://zakononline.com.ua/documents/show/495373_672017

17. Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки від 11 липня 2019 року № 977. URL:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0880-19#Text>.

18. Рекомендації щодо застосування критеріїв оцінювання якості освітньої програми (затверджено Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти 17 листопада 2020 року). URL:

<https://naqa.gov.ua/%d0%b0%d0%ba%d1%80%d0%b5%d0%b4%d0%b8%d1%82%d0%b0%d1%86%d1%96%d1%8f/>.